



Andmekaitse Inspeksioon  
info@aki.ee

Teie 02.09.2025 nr 2.2.-1/25/35-2 /  
Meie 16.09.2025 nr 1.1-16/2021-3

## **Täiendused Sotsiaalministeeriumi 04.08.2025 taotlusele**

Lugupeetud Anu Suviste

Sotsiaalministeeriumi 04.08.2025 taotlust uuringus „Uuring täisealiste puude raskusastme tuvastamise lõpetamisest ja puudega seotud toetuste ning hüvede ümber korraldamisest“ isikuandmete töötlemiseks andmesubjekti nõusolekuta on täiendatud ja täpsustatud (kõik täiendused on esitatud taotluses kollasel taustal).

Järgnevalt toome lühidalt selgitused ja vastused esitatud küsimustele.

1. Küsimus Statistikaameti EUROMODi andmete kasutamisest uuringus.

Vastus: Uuringu läbiviimisel kasutame Statistikaameti koostatud ja pseudonüümitud EUROMODi mudeli ja selle andmestikku. Täpsemalt on uuringus kasutatav andmekoosseis kirjeldatud taotluse lisa 7. Lisa 7 kirjeldatud andmekoosseisul põhinevat andmestikku kasutame sellises mahus, mis on vajalik uuringu eesmärkide täitmiseks ja uurimusküsimustele vastamiseks.

2. Küsimus Statistikaameti Eesti Sotsiaaluuringu andmete kasutamine uuringus.

Vastus: Uuringu läbiviimisel kasutame Eesti Sotsiaaluuringu 2016–2024 (ehk ESU) mikroandmestikku, mis on juba Statistikaametis pseudonüümitud. Lisame uuringus kasutatava ESU andmepäringu andmekoosseisu kirjelduse (vt taotluse lisa 8). Kasutame ESU andmeid sel määral ja selle kohta, mis on vajalikud uurimuseesmärgi täitmiseks ja uurimusküsimustele vastamiseks. Seeläbi arvestatakse IKÜM artikli 5 lõike 1 punktides b) ja c) sätestatud eesmärgipärasuse ja minimaalsuse nõudeid.

3. Küsimused kvalitatiivintervjuude läbiviimise protsessi täpsustamiseks:

3.1. Kuidas toimitakse, kui intervjuueeritav ei soovi intervjuu salvestamist, kas intervjuude kohta koostatavad kokkuvõtted anonüümitakse või pseudonüümitakse ning kui jah, siis palun protsess kirjeldada?

Vastus: Kui intervjuueeritav on intervjuu andmisega nõus, kuid salvestamist ei soovi, siis teeme intervjuu ajal märkmeid ning koostame kokkuvõtte kohe pärast intervjuud. Intervjuu märkmed ja kokkuvõtte ei sisalda andmeid, mis võimaldaksid inimese otsest tuvastamist. Lisaks on täiendatud intervjuus osalemise kutset, milles on rõhutatud uuringus osalemise vabatahtlikkust ja konfidentsiaalsust (taotluse lisa 2). Täiendatud on ka uuringus osalemise infolehte (taotluse lisa 5).

3.2. Juhul kui intervjuude kokkuvõtted anonüümitakse või pseudonüümitakse, siis arvestades intervjuu avatud küsimusi, kas intervjuu tekst puhastatakse?

Vastus: Intervjuu salvestamine on vajalik, et koostada kokkuvõtte ja teha järeldusi. Kuivõrd intervjuu ajal ei jõua intervjuueerija kogu olulist infot üles kirjutada, siis salvestuse eesmärk on hiljem see üle kuulata ja koostada kokkuvõtte. Kokkuvõttes kajastatakse vaid see info, mis on vajalik uurimusküsimustele vastamiseks. Kokkuvõtte tegemisel ei panda kirja andmeid, mis

isikut võimaldaksid tuvastada. Kustutame intervjuueeritavate kontaktandmed kohe pärast intervjuu läbiviimist. Intervjuu läbiviimise järel omistame sellele anonüümse nime(koodi), mis ei võimalda isikut otseselt tuvastada ega viia kokku pseudonüümitud registriandmetega. Tellija tagasisidest lähtuvalt võib olla vajalik täpsustada vaheraporti analüüsi, mistõttu toimub salvestuste kustutamine pärast seda kui vaheraport on vastu võetud (eeldatavalt detsembri lõpp 2025).

3.3. Palun täpsustage, kas koos kontaktandmete ja intervjuu salvestistega koos hävitatakse ka andmesubjektide nõusolekud?

Vastus: Andmesubjekti kirjalikku nõusolekut säilitatakse kuni uuringu projekti lõpuni ehk lõppraporti vastuvõtmiseni. Sellisel moel on võimalik andmete töötlejal vajadusel tõendada nõusoleku olemasolu.

3.4. Palun põhjendage valimi moodustamise taustatunnuste valikut ning SKA-le esitatava kontaktandmete saamise päringuga tasutatunnuste edastamist, arvestades eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõttega.

Vastus: Intervjuud viiakse läbi rühmaga, kes on eeldatavalt muudatusest kõige enam mõjutatud. Intervjuude peamiseks eesmärgiks on teada saada, mis põhjustel neil vähenenud töövoimet hinnatud või tuvastatud ei ole. Saadud info on oluline lahendusettepanekute ja ümberkorraldamise lahenduste koostamiseks ning mõju hindamiseks. Kehtiva olukorra järgi omavad puuetega inimesed erinevaid õigusi, mis sõltuvad nii puude raskusastme kui puudeliigist (nt liikumispuudega inimeste õigus soodustingimustel ühistranspordile). Uuringu eesmärgiks on hinnata lahenduste mõju erinevates valdkondades, sh sooline võrdõiguslikkus ja võrdne kohtlemine, mistõttu on oluline analüüsida soolisi erinevusi. Enne registriandmete analüüsi ei ole teada, milline on rühma suurus ja jaotus nii soo, puude raskusastme kui puudeliikide lõikes. Valimi koostamisel koos taustatunnustega saame luua aluse, et intervjuudes osalejad oleksid võimalikult erinevad ja esindaksid erinevaid alarühmi. Sellega soovime maandada riski, et SKA andmete väljavõtus ei oleks esindatud nt ainult naised või ainult keskmise puudega inimesed. Seeläbi saame vähendada ka intervjuueeritava vastamiskoormust ehk taustatunnuste võrra vähem küsida. Lisaks on varasemad uuringud näidanud, et inimesed võivad mitme funktsioonipiirangu korral nt oma puudeliigina nimetada seda, mis neil sel hetkel on olulisem või hinnata oma puude raskusastet suuremaks või vähemaks ametliku hinnanguga. Antud analüüsis on aga oluline teada inimeste kogemusi, probleemi ja hinnata mõju lähtuvalt nii puude raskusastmest kui puudeliigist.

4. Taotluse punktis 10. on kirjeldatud registriandmete pseudonümiseerimist. Palun täpsustada intervjuude osas (vt ka eelnev p 3).

Vastus: Taotlust täiendatud.

5. Taotluse punkti 10.2. kohaselt hävitatakse andmeandjate poolt uuringu ja oks koostatud nimekirjad pärast andmekvaliteedi kontrolli ja vastava teate saamist uuringu läbiviija poolt hiljemalt 2026.a I kvartali lõpuks. Palun täpsustada, kuidas uuringu vastutav töötleja veendub andmete hävitamises.

Vastus: Palume andmeandjatel kinnitatud e-kirja või digitaalselt allkirjastatud akti alusel vastavustabelite, kontaktandmete päringu ja andmestike päringute kustutamist.

6. Palun taotluse punktis 10.3. selle uuringu jaoks koostatud andmestike hävitamise ja/või andmestikele juurdepääsu sulgemise tähtaeg vähemalt aasta ja kvartali täpsusega välja tuua.

Vastus: Täiendatud.

7. Taotluse punktis 10.3. on nimetatud lisaks teadusartikli koostamine ning võimalik täiendav statistiline analüüs. Palun selgitada teadusartikli koostamise ja täiendava analüüsi seos taotluses kirjeldatud poliitika kujundamise eesmärgil läbiviidava uuringuga ning selleks vajalik täiendava analüüsi andmetöötlus ära kirjeldada.

Vastus: Uuringu läbiviija leidmiseks viis Sotsiaalministeerium läbi teadusuuringu konkursi, kuivõrd projekti kirjeldus vastas teadus- ja arendustegevuse erandi tunnustele. Üheks selliseks tunnuseks on ülekantavus ja/või korratavus, mille saavutamiseks on oluline avalikustada uuringu tulemusi lisaks meedia jm artiklitele (uuringuprojekti üks ülesannetest) ka teaduspublikatsioonina. Teadusartiklina avaldamine võimaldab levitada ja võtta uuringu tulemusi arvesse ka teistes riikides, kus on sarnased väljakutsed ja soovitakse uurida sarnaste lähenemiste rakendamise võimalusi. Uuringu lõppraport on süntees ning hõlmab

siiski piiritletud mahus tabeleid ja jooniseid. Teadusartikli avaldamiseks (olenevalt teadusajakirja fookusest) võib olla vajalik lisada täiendavaid arvutusi lähtuvalt ajakirja fookusest, samuti on teadusartikli koostamisel oluline lisada nt tulemustele ka statistilise vea, usaldusväärsuse vm tunnused. Teadusartikli koostamiseks ei ühendata ega lisada uusi andmestikke, vaid kasutatakse neid, mis on aluseks lõppraporti koostamisel. Samas on piiritletud aja periood, mille jooksul teadusartikli koostamine on asjakohane ehk vahetult peale lõppraporti vastuvõtmist ja tutvustamist. Teadusartikli koostamise info on lisatud ka uuringus osaleja infolehele (taotluse lisa 5).

8. Küsimus andmesubjektide teavitamisest.

Vastus: Täpsustasime. Mõeldud oli, et teavitamine toimub üldisemalt Sotsiaalministeeriumi kodulehel avaldatava info vahendusel.

9. Küsimus andmekaitsealase mõjuhinna koostamisest.

Vastus: Lisatud taotlusele (vt lisa 9).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marion Rummo

hoolekandepoliitika juhtivanalüütik

analüüsi ja statistika osakonna juhataja

ülesannetes

Lisad:

1. Täiendatud teadusuuringu taotluse vorm;
2. Taotluse lisa 2 Intervjuus osalemise kutse;
3. Taotluse lisa 5 Uuringus osaleja infoleht;
4. Taotluse lisa 8 ESU andmepäringu kirjeldus;
5. Taotluse lisa 9 Andmete töötlemise mõjuhinna ja riskide maandamine.

Kristel Vallsalu 5860 6241

kristel.vallsalu@sm.ee